

TALLER 1: El voluntariat: compromís al llarg de la vida **Dinamitzador: Jordi Virgili**

SER JOVE I SER VOLUNTARI. Lluc Martí, Fundació Catalunya Voluntària.

Tot i que els joves són molt sensibles al que succeeix al seu voltant (segons l'Eurostat, 3 de cada 4 joves europeus volen ser voluntaris) **molt pocs joves són voluntaris arreu d'Europa** (menys d'1 de cada 6).

Això pot explicar-se per diverses raons: per la manca d'informació general sobre el voluntariat i sobre les oportunitats per a l'acció, per la no comprensió del fet que tothom pot ser voluntari, per **la manca de programes adaptats a les necessitats i expectatives dels joves**, la manca de missatges destinats específicament als joves, **la manca d'incentius clars**, etc.

Ser jove i ser voluntari té i genera valor afegit tant per a les entitats no lucratives com pels propis joves, així com pel conjunt de la societat. Això es deu a diversos motius, cadascun d'ells amb prou pes com per poder reflexionar sobre com millorar el treball que estem fent, les organitzacions, i pensar com poder oferir nous espais per a la seva participació activa.

1) Inclusió Social i igualtat d'oportunitats. Els joves són el col·lectiu que més està patint la situació de crisi a Europa, les xifres d'atur i d'exclusió social parlen per si soles. Participar en accions voluntàries permet al jove exclòs (o en les mateixes fronteres de l'exclusió social, on es troben moltíssims joves) desenvolupar major confiança en si mateix, descobrir noves competències i interessos, etc. En aquest contexte, conceptualitzar **el voluntariat com una oportunitat pel propi voluntari i poder compatibilitzar el fet d'ajudar els demés amb el desenvolupament d'inquietuds, interessos i competències**, podria no només reforçar el sector del voluntariat sinó també ajudar a molts joves. Qui millor que les pròpies entitats i els propis voluntaris per **conèixer, reconèixer, valorar i saber gestionar les oportunitats** que ofereix ser voluntari?.

Davant del voluntariat "clàssic", que es fonamenta en una **necessitat** que cal solucionar (reflexada en la missió d'una organització i en una obligació ètica-moral dels voluntaris-membres); els joves avui en dia viuen amb unes preocupacions i unes inquietuds que els fa veure el voluntariat d'una perspectiva diferent: a més de ser quelcom necessari, és també una **oportunitat** (per desenvolupar competències, per a socialitzar-se, per a descobrir interessos i, en definitiva, per a dedicar el temps **a fer quelcom realment útil**).

2) Capacitat transformadora: arreu del món, els joves són el recurs principal per a solucionar el nombre important de reptes globals (molts d'ells, de caràcter urgent) amb els que s'han trobat. Utilitzant la frase, els joves encara han de decidir si volen ser part del problema o part de la solució. Cal encoratjar-los i,

d'aquesta manera, facilitar el seu enorme potencial. Qui millor que les entitats no lucratives per canalitzar la seva capacitat transformadora, la seva energia creadora i les seves capacitats?. Molta gent jove està llesta i, encara més, estaria prou disposada a assumir més responsabilitats. Abans d'això cal obrir-lis la porta i donar-lis un marge de confiança. Més enllà d'una acció concreta, un element clau per assegurar el compromís de la gent jove és integrar les seves idees i propostes i, insisteixo, donar-li's responsabilitat. És curiós com els joves són, en general, més flexibles, però també més exigents, i volen estar millor informats i participar activament en els processos de presa de decisions, elements que generen noves oportunitats també per les entitats.

3) Impacte en el desenvolupament humà: tothom està d'acord en què el voluntariat construeix capital social. L'aprenentatge i desenvolupament de competències és, juntament amb el suport a les persones, un dels efectes més concrets i reals del voluntariat. Les entitats que **empren els mètodes participatius de l'educació no reglada, que formen, capaciten i donen suport i espais per a la reflexió als seus voluntaris**, a més de millorar el seu treball, donen solucions a les greus mancances del sistema educatiu i, fins i tot, a les necessitats del mercat laboral. A mesura que augmenta el reconeixement del voluntariat com a **instrument pel desenvolupament d'experiències, valors, habilitats, actituds**, les entitats han de conèixer, reconèixer i valorar el fet que **ser voluntari permet desenvolupar competències claus** (segons la CE): competències cíviques, comunicatives, lingüístiques, interculturals, digitals, etc. Les entitats estan oferint oportunitats reals perquè els voluntaris aprenguin a fer moltíssimes coses, incloses algunes prou importants com són conèixer, gestionar recursos limitats, treballar en equip, tenir l'iniciativa, aprendre a aprendre, etc.

4) Ciutadania activa: El voluntariat està lligat amb l'arrel de tots els drets i deures de totes les persones: la dignitat humana. La Comissió Europea, el Consell d'Europa, governs i organitzacions internacionals comencen a definir el voluntariat com un **dret de ciutadania**. En una societat cívica, plural i democràtica, ser voluntari hauria de formar part del contingut essencial del dret a participar activament en assumptes d'interès públic. La participació activa i solidària de la gent jove en iniciatives comunitàries té un gran valor social: **fer possible que els joves es considerin part d'aquesta societat**.

5) Impacte social i econòmic: coneguts els fets que el voluntariat és una **eina eficaç per a solucionar problemes i necessitats concretes de la nostra societat** i element de creixement social i econòmic allà on té lloc (a tot el món), a mesura que augmenta el reconeixement del seu impacte, el seu valor ja no està només en el fet de ser mil o cent mil voluntaris, sinó en l'impacte real de les accions que aquests duen a terme: ajudar a mil o cent mil persones (element quantitatiu) i de quina manera i amb quins resultats (element qualitatiu) és el que compta. El voluntariat que fan els joves és més limitat en el temps i més enfocat en un projecte concret. Certa actitud pragmàtica (o serà l'incertesa pel seu futur?) té com a conseqüència que els joves tinguin més tendència a **concentrar-se en els resultats i en evaluar l'impacte** de les

II Congrés Europeu del Voluntariat

Barcelona
9, 10 i 11 de novembre de 2011

activitats o programes en els que participen, ambdós aspectes claus per a la millora de les entitats.

6) Capacitats específiques dels joves: en el complex contexte actual de crisi, cada dia que passa tothom **exigeix més** a les entitats; que siguin més competitives, professionals, especialitzades, innovadores, eficients, col·laboratives, etc, etc. Es dona la circumstància que **és precisament en els àmbits en els quals les entitats necessiten noves i diferents capacitats on els joves més poden ajudar amb les seves capacitats específiques.** Algunes de les capacitats que té la gent jove (més que no pas la gent que ja han superat aquesta difícil etapa de la vida) són la creativitat, l'iniciativa, les habilitats digitals i tecnològiques, les habilitats comunicatives, lingüístiques i interculturals. Qui millor que els joves per ajudar a les entitats a treballar en xarxa? i a moure's pel món virtual? i a fer ús de les tecnologies? i a conèixer idiomes? i a adaptar-se a la velocitat dels canvis que tenen lloc? i a fer d'altaveu de les necessitats del altres joves?